

Cvičení z botaniky bezcévných rostlin

Mechorosty 1/2

Játrovky

Připravte si podložní sklíčka, krycí sklíčka, vodu, preparační jehly, binolupy a mikroskopy a seřídte si okuláry na své oči.

Malé opáčko:
Mechorosty někde i dominantní organismy

Rašeliniště (Jizerské hory, Na Čihadle)

Epifytická společenstva (Borneo)

Skály (Český les, Liščín)

Lesní mechové patro (Šumava, Houska)

ODDĚLENÍ: Marchantiophyta/Játrovky

- ve srovnání s mechy méně početná skupina (v ČR známo 204 druhů, celosvětově asi 5 tisíc druhů) vyskytující se především na vlhčích biotopech (epifytické, terestrické i epilitické druhy)

Třídy: Marchantiopsida (lupenité)

Jungermannniopsida (lupenité i listnaté)

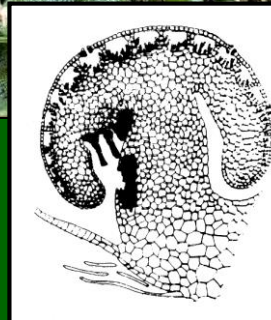
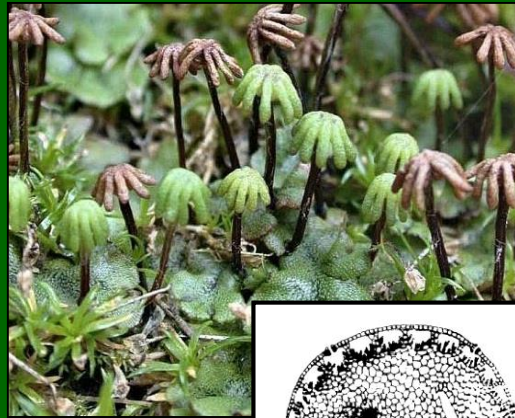
Marchantia polymorpha – porostnice mnohotvárná

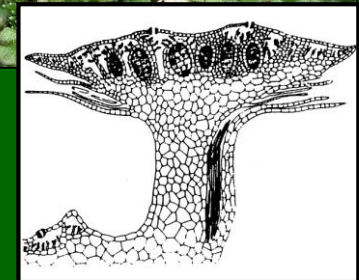
Pozorujte lupenitou stélku, pohárky s gemmami, dýchací otvory na svrchní straně stélky, samčí a samičí gametangiofory, umístění gametangií

Samičí gametangiofory

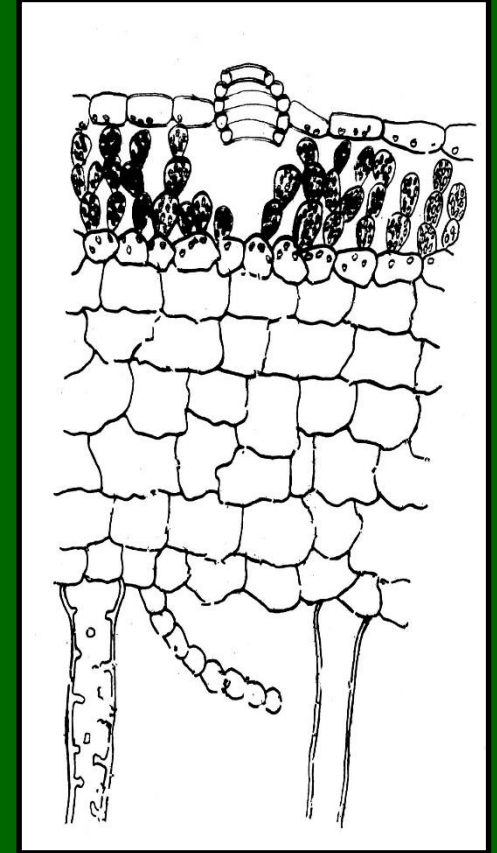

Samčí gametangiofory

Výskyt: na nejrůznějším podkladu, velmi variabilní a hojná játrovka.

Lunularia cruciata – lunatka křížatá

Pozorujte pod binolupou morfolonii pohárků s gemmami, stélku, srovnejte s Marchantia.

Výskyt: převážně mediteránní druh zavlékaný mimo hlavní areál do střední Evropy s půdou do parků, zahrad a skleníků.

Riccia sp. – trhutka

Riccia cavernosa - druh význačný pro bahnitá dna a břehy vodních nádrží, typicky se vyskytuje na dnech letněných rybníků.

Pozorujte růžicovitou lupenitou stélku

Riccia sorocarpa roste na holé zemi (polích, strništích, jetelištích), v parcích i teplomilných společenstvech, např. na stepích.

Třída: Jungermannopsida (lupenité i listnaté)

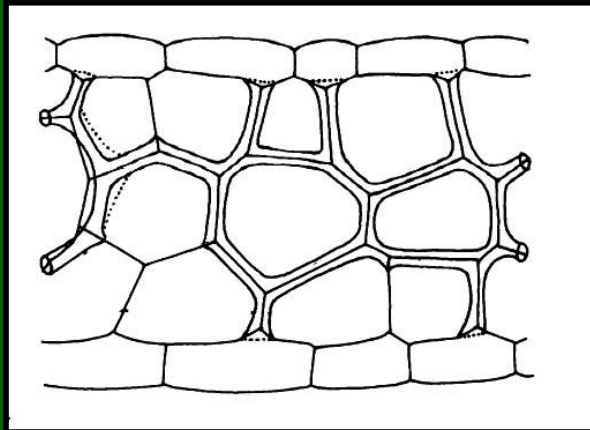
- lupenité játrovky s jednoduchou stélkou pouze se svrchní a spodní epidermis, listnaté játrovky

Pellia epiphylla – pobřežnice obecná

Pozorujte lyofilizovanou stélku

Výskyt: roste na velmi vlhkých místech u potoků, řek či v prameništích.

Lepidozia reptans - plevinka plazivá

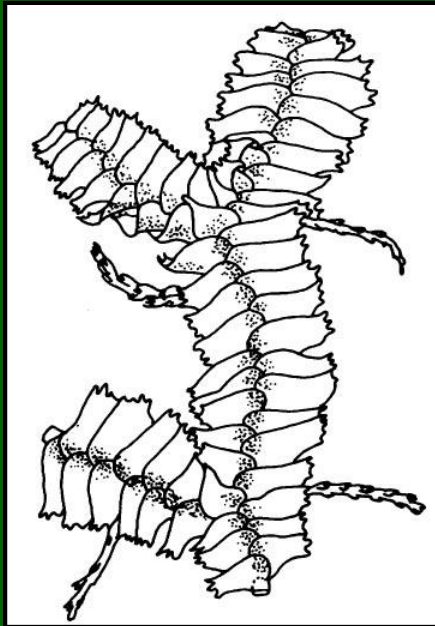
Pozorujte listnatou stélku, připravte preparát malého kousku lodyžky – pozorujte v mikroskopu tří- až čtyřlaločné fyloidy (lístky) s jednou vrstvou buněk, amfigastrie

Výskyt: běžná játrovka na kyselých stanovištích (borce, půdě, trouchnivějícím dřevě, skalách)

Bazzania trilobata – rohozec trojlaločný

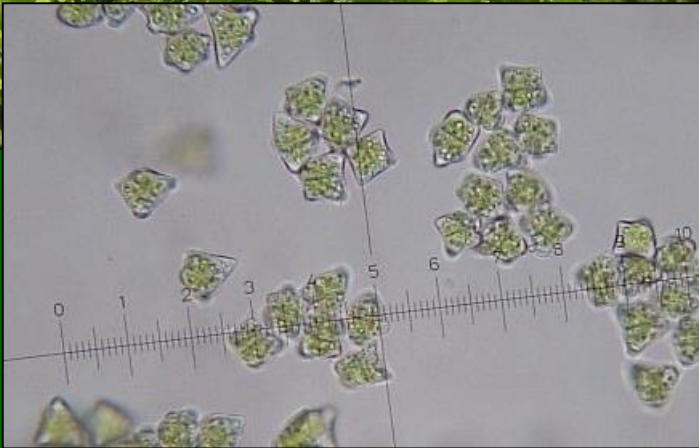
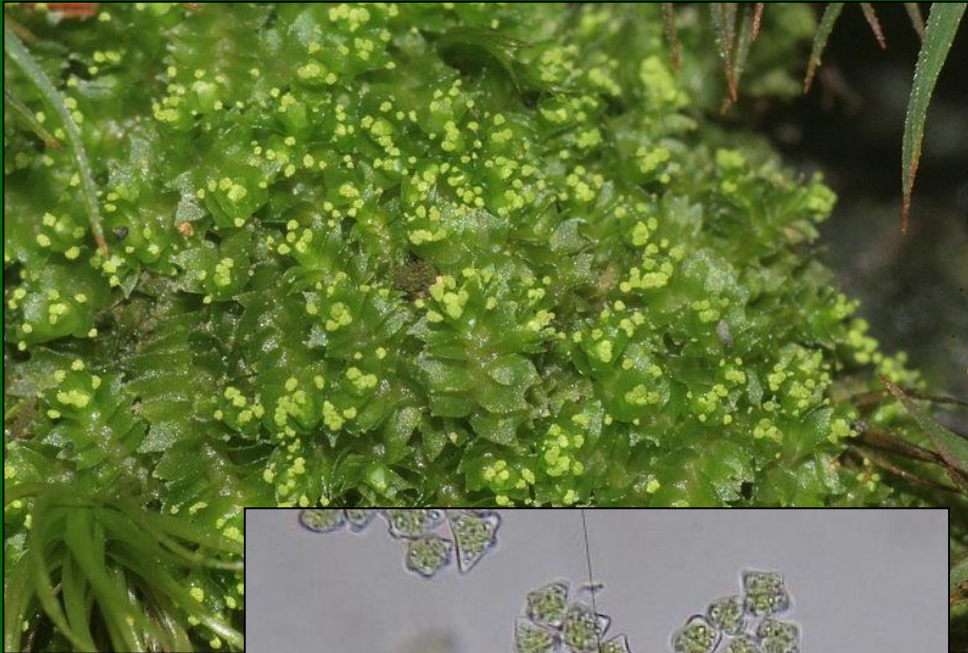
Pozorujte listnatou stélku, „nadsazené“ fyloidy, drobné zuby na vrcholech fyloidů, šlahounovité výběžky, amfigastrie

Výskyt: často v hustých, vysokých porostech, především na vlhké půdě ve smrčinách, na rašelinné půdě, trouchnivějících kmenech i silikátových skalách

Gemmy játrovek *na příkladu Lophozia ventricosa* – křížítka břichatá

Pozorujte v TP gemmy, popř. v binolupě herbářovou položku a umístění gem.

Množilky (gemy) se tvoří především na vrcholech dvoulaločných fyloidů.

gametofyt na příkladu *Chiloscyphus profundus* – obhřebenka dvouzubá

Pozorujte v TP gametofyt, hyalinní štět, tobolku rozpadající se na čtyři chlopně, spory, elatery.

